

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скуљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине 6 динара. Гостиничарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жаандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, пуговинама годишње 5 динара, пуговинама годишње 5 динара, пуговинама годишње 5 динара. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ФАНАТИЗАМ КАО ИЗВОР ЗЛОЧИНА

(НАСТАВАК)

Почетком 70-тих година овога столећа живљаше у Иркутску неки староверац, који, дуго студујући Свето Писмо, дође до уверења, да се, да би се душа спасла, мора умрети на крсту, по примеру Спаситеља. Приуговивши се молитвом и постом за смрт, он се својом властитом руком закова за крст, и онда десну руку одупре о једно копље, да би остао у равнотежи. Но копље падне на земљу и старац оста висећи о левој руци. У том стању затекли су га његови кућани.

30-тих година догодио се језовит злочин у пермској губернији. Неки сељак принео је своју децу на жртву и њихове лешеве скрио у некакав мравињак. — У губернији владимирској један сељак, по имену Никитин, покла своја два детета. И док се сироти малишани купаху у крви под ножем очевим, мати је читала главу из Светога Писма о жртви Аврамовој.

Кад загледамо у ту мрачну страну и видимо овако крвава дела, морамо се зачудити како наопако може да утиче Свето Писмо на људе необразоване. Десет заповеди, наука Христова да љубимо своје ближње заборављају се, а пажњу привлачи оно што је мистичко, оне тавне стране које говоре о греху, жртви и испаштању. Мистичари понајрадије читају баш најзаплетеније, најмрачније главе, н. пр. главе пророка Данила и Откриће Јованово, места, која су тешка и најгенијалнијим теолозима, тумаче на најлуђи начин лица као што је она Маргарета Петер.

Минхенске *Allgemeine Zeitung*, бр. 176. од 1898. год., доноси овај факат из праксе енглеске. Пре неколико месеца одговарао је пред главним криминалним судом у Лондону неки Ханри Марк за нехатно убиство свога детета. Оптужени је припадао секти »чудних људи« (*Peculiar People*), који се заветују да у случајима болести не примају лекарске помоћи. Марк је оптужен да је проузроковао смрт своје детету, које се разболело од запаљења плућа, што га је оставио без лекарске помоћи. Стручни физик изрече своје мишљење, да је се живот детету могао спасти подесним лечењем. Али оптужени отац сасвим отворено рече, да му његова религиозна посматрања нису допуштала мешати се у наредбе Провиђења тиме, што би у помоћ призивао медицинску науку. Поротници не признадоше правилност ове конфузне идеје и изрекоше да је оптужени крив за нехатно убиство.

* * *

Напред смо описали злочине, почињене из посматрања фанатичких. Но поједине од ових идеја, као н. пр. лудило приношења жртве, не потиче увек из учења читаве секте; често им је извор у мождањој прераздражености каквог само једног фанатичког егзиста. У Русији пак има секата, које су објавиле рат свим вечним законима човечанства. Број секташа руских је врло велики, али много је од тога без интереса за криминалисте. Већина је секташа т. з. староверца (расколници или шизматици). Они имају својих нарочитих свештеника, признају тајну светог причешћа и о служби читају молитву за цара. Њихов спор са црквом која влада природе је формалне и датира из XVII столећа, када је патријарх Никон предузео ревизију Св. Писма, да би изабацио погрешке писања, унесене

у данашње Св. Писмо грубим преписачима. У народу многи не беху задовољни том реформом, те се одвојише од цркве и службаху службу све до данас по старим књигама, погрешака пуним. У току времена међу староверцима појави се читав низ струја. Протести на религију која влада и на државно уређење постајаху све општрији и најзад постадоше секте које оспораваху све основе данашње државе. Ове су секте познате под заједничким именом »беспопне«, јер немају никаквих нарочитих свештеника, али бирају између чланова општине једнога читача молитава.

Од тих секата најинтереснија је секта т. з. »скитача«. Ови фанатичари уче, да у руској држави и у руској цркви не влада цар него антихрист; зато се не сме живети у варошима и селима, на које је све ударио ђаво свој печат. Треба ићи у шуму и у пустињу, не плаћати никаквих пореза, немати никаквих пасоша, немати ни куће ни кућишта. Секта је по тој лудој науци и име своје добила. Али су прилике јаче од воље човекове. Ма колико да су скитачи фанатични, морали су чинити разне концесије у борби с модерном државом. Како је у данашњим приликама немогуће изаћи на крај без крова над главом, без новаца и какве потпоре, то су оснивачи секте решили, да присталице своје поделе у две категорије. На првом су месту »прави хришћани«, који напуштају куће и кућишта и тумарају по пољима, на другом су настањени хришћани. Ови последњи нису раскинули везе са државом, пријављени су својој месној власти, имају кућу и имање, али су обавезни да помажу праве хришћане свим могућим начинима и да им дају сигурних склоништа. Лако је увидети, да је на тај начин у секти много нечистих елемената. Куће ових секташа тако су грађене, да је »правим« хришћанима могуће у њима се од власти сакрити. Свака така кућа има тако удешен подрум да се за њ не зна, јер је улаз скривен. У казанској губернији једном истрагом констатовано је, да су тајна врата била у једном орману. Све преграде беху испуњене посуљем, само је доња била слободна, а кад се она извуче могло се ићи иза ормана а одатле у подрум. Друга опет кућа имала је улазак у подрум испод једне клупе, која је стајала за столом на коме се обедовало. Кад се клупа дигне, подигне се с њоме и даска с пода, за коју је прикована, и онда се улазило у тајне просторе. А из ових подрумских станова водили су дугачки подземни ходници непосредно у поље. Мора се признати, да су ове куће интересна дела архитектонске вештине. За скитнице и лопове душу су дале.

Секта је постала у губернији јарославској. Сада је веома раширена далеко на север, у Сибирији и око Волге. Присталице су њене ређе на југу.

Значајна јој је историја. Постала је 40-тих година. Влада је за њу сазнала тек 1849. поводом истраге против разбојничке дружине једне. Том истрагом доказано је, да су сви из те дружине припадали овој секти.

За правнике је у сваком погледу нужно да знају живот ових скитача.

У најновије време обрађена је пажња на сахрану ових фанатичара. Умрлога сасвим нечујно нестаје из породице. Ако знанци и суседи случајно упитају за њ, стереотипно се одговара: »он је на светом месту«. Али су често у околној шуми, пећинама и по планинама налажени лешеве, у чисто платно и лику увијени, па лицима и грањем покривени. Истрага оби-

чно констатује личност умрлога, а увек се докаже да је припадао секти скитача. Но узрок смрти обично се не да констатовати, јер је махом труење леша већ увелико узело маха. Говорило се, да скитачи удаве своје чланове који су на самрти, да би спасли душу њихову. Нарочито настањени хришћани морају пред смрт поднети ове муке, јер је њима у животу боље ишло него правим скитачима. Убиство се извршује овако: болесник очисти тело своје и обавија се белим оделом; онда га међу у крај собе, где висе иконе о зиду, па му ту учине крај животу тиме, што један од садруга меће на лице његово узглавник (јастук) и на исти седне. То народ зове црвеном смрти, јер је узглавник боје црвене као и кошуља онога који убија.

Први пут је сва ова процедура изашла на јавност у литератури године 1883., али је дуго сматрана само као прича, коју је измислио прост народ. На жалост, све је у најновије доба потврђено.

10. септембра 1895. би нађен у губернији владимирској, у шуми крај села Сибише, леш сељака Андрије Сорина. Тело беше обучено како сад описасмо. Обдукцијом је констатовано, да је смрт дошла услед асфиксије. Саслушањем жене умрлога сазнало се, да Сорин није умро у својој кући, него код некога Маурина, који је у селу био познат као поглавица скитача. Жена није пуштала у кућу овога, ма да је тражила да види свога мужа на самрти. Из тих околности поротници су узели као доказано, да је Сорин удављен из побуда религиозних.

Да би се видело докле фанатизам може да заслепи људе, испричаћемо једну парницу противу скитача.

Године 1897. вршен је попис становништва у свему царству руском. По ономе што смо о догмама скитача казали, могло се очекивати колику ће узбуну начинити та наредба о попису. Но било је горе него што се и мислило. У северном и источном делу царевине секташи употребише све могуће да избегну пописивање, у чему им иђаху на руку за то згодне куће. У губернији херзонској одигра се и једна ужасна драма. У округу тераснољском, на живописној обали Дњестра, живела је у једној кући нека сељачка породица, по имену Ковалев, која припадале скитачима. Кад се ту чу да ће их чиновници све пописати, сви се становници узбунеше. Скитачка калуђерица Виталија саветоваше, да сва породица и сви који на том селишту беху, одузму живот себи, да би избегли да на њих антихрист печат удара. И сад наста читав низ самоубиства. Федор Ковалев копао је 23. децембра под једном зградом рупу. У њу је сишло шест људи, по том су је с поља зазидали. 27. децембра сахрањено је других шест људи живих. 13. фебруара засута су четири лица у једној пећини. Они су мирно лежали у гробу и, док су падали на њих комади земље и камена, дркћућим уснама изговараху молитве Богу. Најпосле, 27. фебруара оде и последња група на смрт. Ковалев је гледао како његова мати, његова млада жена са ситном децом у наручју, како више калуђерица силазе у подрум под његовом кућом. Хтео је и сам умрети са њима, али га силом натераше да остане напољу, да би зазидао отвор. И тако Ковалев једини оста у животу, пошто је поубијао све који му драги беху — 25 људи предани су смрти, а за какву лудост!

Још је страшнија и гора секта оних који се одричу свега света и живота. Скитач бежи из вароши, које су антихристом оужене, и иде у пустињу, јер се нада да тамо нађе искупљења, а ови тврде да је нестало доброга на земљи, да је зло све искварило, да је свуда само грех и порок. Смрт је једини спас. Такав песимизам рађа плодове од којих се сви јежимо и крвава дела врло су честа у ових секташа резигнаната или одречника, који се свега одричу и ратосиљају.

У губернији владимирској неки Михаил Куртин године 1868. уби свог седмогодишњег дечка, да би га спасао од греховног проклетства. И сам је своје дете преживео једва за који дан, јер се у затвору одрекао хране, није хтео ништа узети да једе.

Међу овим секташима је сасвим обична ствар не хтети ништа као храну узети и тако се глађу уморити. И данас још у шумама источне Русије (губернија пермска и вјаткашка) може се наћи на мале дрвене зграде што личе на мртвачке сандуке, које ови секташи граде да у њима на последњем часу нађу мира. Чешће ћемо у њима наћи и кога на самрти или

већ мртваца, чија мршавост јасно сведочи, да су ови несретници изабрали себи смрт да од глади умру са свима страхотним мукама, само да би дошли у рај.

Још су ужасније поједине епизоде из прошлости ове секте. Једна је од тих била у губернији саратовској на Волзи. Сељак Алексеје Јушкин 1802. год. наговори све знанце своје да се предаду смрти у пламену. Ову безумну реч послуша 80 људи, напусте село и оду у пећину да сви заједно помру. Срећом суседи дознаду за тај грозан план и ухвате их на месту; али су се будале једва дале одвратити од те намере. Такав их је бес узео, да је један убио своје дете, узвикнувши: „Убијам га ради Исуса!“ По том, 25 година живели су мирно, па онда фанатизам поново изби. Син Јушкинов изађе као пророк, те заносним говором својим учини још већу несрећу. 60 људи, и међ њима читаве породице, реше се да умру. Одређеног дана започе страшно крвопролиће. Мужеви идоше из куће у кућу и узајамно убијаху један другом жену и децу. Сам Јушкин стајао је у једном амбару и вршио службу целатеку. Убице, свршивши свој крвави посао, долазише њему; метаху драговољно своје главе на пањ и он их одсецаше. На тај начин 35 људи изгуби живот једнога дана.

* * *

Секта *шибаника* нема ничег заједничког са хришћанством. Њена су предања накарађивања Јеванђеља, њена етика мешавина аскетизма и неморала, њена служба Богу полна раздражљивост до лудила. Секта као да је постала у XVII столећу. Као оснивач јој именује се неки сељак из губерније владимирске, Данило Филиповић. Он је објавио својим присталицама да је Бог Зебаот и да осем њега других Богова нема. Постао је човеком, да би спасао грешни свет. Његове су заповести у овоме: не пиј никако вино; не дотичи се никад жене, човек и жена да живе као брат и сестра; наука наша да буде тајна према сваком другом са стране.

(Свршиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Добили смо овакву једну општ. судску радњу.

Суду општине рековачке

Милутин Симић, из Рековца, дугује нам по отвореном рачуну дин. 83.55 још од године 1896.

Па како на више наших потраживања неће овај дуг да нам плати, то га тужимо томе суду и тражимо да га суд осуди да нам плати горњи дуг, у исто време и положену таксу колико суд буде узео, као и за писање ове тужбе и дангубе 6 динара.

За доказ да нам Милутин горњу суму дугује положићемо заклетву, ако тј. он дуг не призна.

29 јула 1899 год.

Рековац.

Понизни

Ристић и Цветковић
тргов. из Рековца.

Рађено 31 јула 1899 године
у суду општине рековачке.

Тужени Милутин Симић из Рековца, на предану тужбу одговори:

Тражење тужилачке фирме застарело је, па тражим да суд исту фирму од тражења као застарелог одбије, јер и сама у тужби овој признаје, да је издавање по рачуну било још 1896 године.

Заклетву нити примам нити дајем, јер јој нема места, а после тога иста фирма нема ни потврђене књиге за доказ тражења

М. Симић.

Тужилац Андра на одговор Милутинов рече:

Потраживање трговаца наспрам нетрговаца не застарева за 24 год., већ застарева тужба за 1 год. и 1 дан са доказним средством, изводом из тргов. књига, дакле извод из тргов. књига застарева за то време, а тражбина независно од тога

не застарева пре од 24 год. Па како се ја овде не служим са доказним средством, изводом из тргов. књига, већ главном клетвом, то застарелости нема места и молим суд да се у суђење смора упусти.

Андра Цветковић.

Оверава

Председ. суда
Н. Н.

Рађено 24 августа, 1899 год.
у суду општине рековачке.

Белешка

по спору
Ристића и Цветковића, тргов. из Рековца
противу
Милутина Симића, из Рековца
Због дуга.

Извиђали су:

За председ. суда члан

Н. Н.

Чланови:

Н. Н.

Н. Н.

Бележио писар

Н. Н.

На данашње рочиште дошао је тужени Милутин, а тужилачка фирма није послала ни једног свог члана, но јавила је да на рочиште не може доћи и тражила да се спор и без ње пресуди.

Тужени Милутин изјави:

Ја остајем при своме одговору и тражим да се фирма од тражења као застарелог одбије. Тражим 2 дин. на име дангубе.
М. Симић.

Оверавају

За председ. суда члан.
Чланови.

Судски разлози:

Тражење тужилачке фирме по § 928 б. грађ. зак. застарело је, јер је давање еспапа туженоме као нетрговцу, учињено по признању тужилачке фирме још 1896 год. а оваква потраживања по горњем законском пропису застаревају за годину дана.

На основу овога и § 949 грађ. зак. и § 6, 7, 13 и 25 грађ. пост., суд општине рековачке

Пресуђује:

Да се тужилачка фирма од свога тражења као застарелог одбије и да плати туженоме један динар дангубе.

Тако пресуђено у суду општине реков. 24. августа 1899 год., Бр. 1492. Рековац.

За председ. суда члан
Чланови.

Писар.

Задатак. Општински писари! Шта у овој радњи у опште недостаје и је ли ова пресуда на закону основана?

Од једног општинског писара добили смо ово питање:

Пресудом суда општине кучевске од 1 јула 1899 године Бр. 1945. осуђени су по тужби Николе Јовановића, тежака из Ракове-Баре среза звишког Илија Младеновић, Јова Јанковић и Адам Ђорђевић сви из Ракове-Баре, да се заједно како они нису изгорели керушу тужиоцу Николи са врућом водом, на онда да се тужилац Никола одбије од тражења а ако се не заједно да плате тужиоцу сви троје керушу по процени вештака у 40 динара. Тужени Адам Ђорђевић изјавио је жалбу на пресуду општ. суда првост. пожаревач. суду а остали нису и првостепени пожаревачки суд одобрио је пресуду општ. суда.

Кад је суд позвао тужиоца Николи и тужене да се заклетва над осуђеним изврши, окривљени Илија Младеновић и Адам Ђорђевић нису хтели да се заједно а окривљени Јован Јанковић заклео се је како керушу тужиоца Николе није он изгорео.

Овде је сада у питању, хоће ли окривљени Илија Младеновић и Адам Ђорђевић, платити тужиоцу Николи потпуно

керушу по процени, или по одбитку једне трећине, која би припала на Јована Јанковића, пошто се Илија и Адам нису хтели заклетати а Јован се заклео.

Пресуда ова, како је изнета, постала је извршна, јер је и решењем првостепеног суда одобрена, као на закону основана. Заклетва је по истој требала бити положена од све тројице тужених, но од њих се само један заклео а друга двојица то нису хтели учинити, дакле они су примили на себе и обавезу да пресуђену накнаду и плате, према чему не може бити овде ни питања, како ће се пресуда извршити, јер то је по све јасно, кад се каже ако се тужени заједно онда се тужилац одбија, а ако се не заједно онда ће платити. Они који се нису заклетали плаћају, а онај који је то учинио, скинуо је са себе обавезу. Друга двојица плаћају целокупну суму по пресуди и то солидарно један за другога, тако да ако се од једног неби имало од чега, наплатиће се од другога. О ма каквој подели на части за наплату према оштећеном нема места нити о томе може бити и речи при извршењу.

Ово је наш одговор и на мишљење општ. писара, које нам је уз ову радњу послао, где он даје своје разлоге, да би пресуду требало извршити тако, да се једна трећина од суме по пресуди треба да одбије на рачун онога, који се заклео; а остале две трећине да се за оштећеног наплате од оне двојице што се нису хтели заклетати.

УКРАЂЕНО ПИСМО

од Едгара Елан По-а

ПРЕВОД С ЕНГЛЕСКОГ

Nil sapientia odiosius acumine nimio
Seneca.

(СВРШЕТАК)

»Видим да сте у завади са неким париским математичарима, али ништа зато продужите само«.

»Ја поричем корисност и по томе вредност тога начина размишљања у ма ком другом облику већ у чисто апстрактно логичком. Ја нарочито поричем вредност духа који потиче са математичких студија. Математика је наука о облицима и количинама, математичко мишљење чисто је логичко примењено на облик и количину. Велика је заблуда веровати да су и оне истине које се зову *чиста алгебра* апстрактне и опште истине. И та је заблуда тако огромна да нисам у стању појмити како је могла бити тако једнодушно усвојена. Математичке аксиоме нису аксиоме вечне истине. Оно што је истинито у односу на *релацију* — облик и количину — често је веома лажно у погледу на морал, на пример. У овом последњем врло често *није истина* да делови из којих се нешто састоји одговарају целини. У хемији такође те аксиоме нису допуштене. При оцени побуда лажне су такође, јер две побуде, свака од дане вредности, немају неминовно вредност равну суми обеју вредности кад се нају заједно. Тако је и са многим другим математичким истинама које су истине само у границама *релације*. Али математичари навиком полазе од тих *ограничених истина* као да оне имају апсолутну општу важност — као што свет обично мисли да имају. Брајан у својој врло научној *»Митологији«* помиње један сличан извор заблуда. Он вели да, ма да ми не верујемо у паганске басне и мите ми се сваки час заборављамо и правимо закључке из њих као да су то истините стварности. Што се тиче математичара који су сами паганци они *верују* у те басне, и закључци до којих они долазе донесени су не толико на основу слабог памћења колико неком необјашњивом празнином мозга. У кратко, ја још нисам наишао ни на једног чистог математичара коме би се могло веровати изван степена и корена, или кога који тајно не би држао као члан вере да је $x^2 + px$ апсолутно и безусловно равно q . Покушајте да примером докажете коме од те господе да се може десити да $x^2 + px$ не буде равно q , и кад сте му показали шта мислите, умакните што брже из његовога домаћаја, јер сумње нема он ће покушати да вас бије.

»Хоћу да кажем то«, настављаше Дипен, док се ја мирно смејах на његову последњу примедбу, »да је министар био само математичар, префект не би имао потребе да ми испуни овај чек. Ја сам га познавао и као песника и као математи-

чара и у погледу на то моје су мере биле удешене према његовој душевној моћи, узев у обзир околности у којима се налазио. Ја га познајем и као дворјанина и као дрског интриганта. Такав човек, мислио сам, не може бити а да не познаје обичне полицијске путеве. Он је морао предвидети, — и догађаји су доказали да је предвидео — заседе на путу кад су га претресали. Он је морао такође предвидети и стари претрес своје куће. На његова честа осуства од куће ноћу, која је префект једва дочекао и поздравео као најбоље јемство за успех, ја сам гледао као на замку, да допусти полицији да га на тенане претресе и тако да што пре добије уверење да се писмо не налази код њега, као што је Ж— у ствари најзад закључио. Ја осећах, такође, да цео низ мисли који сам се потрудио да вам опишем сада у погледу на непроменљиве принципне полицијске истраге за сакривене документе — ја осећах дакле да је тај низ мисли морао проћи кроз главу Министра Д— и то га је морало навести да презре све обичне улоге кријења. Он не може бити, мишљах даље, тако глуп а да не види да неће бити ни најудаљенијег угла ни најсакривенијег удубљења у његовом стану а да не буде отворен као и најобичнији орман очима, иглама, сврдловима и микроскопима префектовим. Најзад ја дођох до закључка да ће он по природи ствари бити наморан на „простоту“ ако не дође на њу смишљеним избором. Ви се сећате, може бити, како се префект само смејао кад му ја напоменух, још у првом нашем разговору, да је баш могуће да му тајанственост ствари даје тако много бриге с тога што је врло очевидна“.

„Да“, одговори, „сећам се његовога смеха. Доиста мишљах да ће га капља ударити“.

„Материјални свет“ настави Дипен „веома је сличан нематеријалном; и тако има нешто истине у догми реторике да метафор или осмех може кадкад појачати доказ или улепшати опис. Принцип овога *vis inertiae*, на пример, изгледа да је исти у физици као и у метафизици. Ни мало није истинитији став у физици да је теже покренути тело веће тежине него друго које је мање тешко, и да његов одговарајући моменат сразмеран је тој тешкоћи (сили). Тако исто у метафизици: интелекти веће способности, као силнији, и богатији у делима у своје кретању него интелекти нижег степена, ипак се дају теже покренути, више оклевају и чешће се заустављају у првим корацима свога пута. Него реците ми, јесте ли икад опазили, који натписи над дућанским вратима највише привлаче пажњу публике“.

„Никад нисам о томе размишљао“.

„Познајете ону игру коју деца играју на мапи? Један задаје другима да му нађу извесну реч на мапи — име вароши, реке, државе, царства и т. д. — У кратко ма какву реч на замрљаној шареној карти. Новак у игри обично тражи да збуни противнике задавајући им речи ситно написане, али извезбани у игри обично задају речи написане крупним словима преко целе мапе. Ове као и широки натписи који иду преко улица умакну пажњи тиме што су и сувише видни; и тако физичко превиђање сасвим је слично психолошкој непажњи при чему разум прелази непримећене оне делове који су и сувише опшиљиво очевидни. Али то је нешто, што ми се чини, да је изнад или испод префектовога разумевања. Он ни за тренутак није помислио да је министар изложио писмо на очиглед целога свету, да га на тај начин најбоље сакрије од свију.“

Али што више размишљах о смелој, одлучној и вештој духовитости министровој, о факту да му се докуменат мора налазити при руци ако жели да га употреби у згодноме тренутку; даље о савршеној истинитости до које је префект дошао да се то писмо не налази у границама његове обичне истраге — постадох све убеђенији да је министар, у намери да писмо сакрије паметном и досетљивом начину да га у опште и не крије.

Прожман том мишљу, снадбем се са једним паром зелених наочара, и једног лепог јутра посетим као са свим случајно господина министра. Ја га нађох код куће, како зева, крећући се с муком немајући мира и говорећи крајње досадно. Он је, може бити, најенергичнији човек у свету — али то само кад га нико не види.

„Да би му и ту доскочио, ја се почех жалити на своје слабе очи и сажаљевах што морам носити наочаре, испод ко-

јих ја могах мирно прегледати целу собу, док изгледах да сам сав предат разговору свога домаћина.

„Нарочиту пажњу обраћах једном великом столу за писање до кога он сеђаше, и на коме лежаху у нереду разна писма и друге хартије, заједно са једним двама музичким инструментима и неколико књига. Ту после дугог и пажљивог прегледа ја не открих ништа што би заслуживало особиту пажњу.

„Најзад разгледајући по соби, моје се очи зауставише на једној од лажнога филиграна корпици за визит-карте која је висила клатећи се на једној плавој пантљици. У тој корпици, која имађаше две три преграде, беху неколике визит-карте и једно усамљено писмо. Оно беше прецепљено готово до краја баш по средини — као да је намера из првог тренутка, да се са свим поцепа као незначајно, била промењена, или само обустављена у другом тренутку. На њему беше велики црн печат са министровим знацима што јако падаше у очи, и било је адресовано ситним женским рукописом на самог министра. Оно беше бачено немарно, и као презриво у једну од горњих преграда корпиних.

„Са првим погледом на то писмо добих уверење да је то баш оно које тражим. Наравно, да његов цео спољни изглед беше потпуно различан од оног чији нам је опис префект прочитао. Овде печат беше велики и црн, са министровим знацима; а тамо печат је мали и црвен са војводским грбом породице С. Сада адреса беше министру ситна и женским рукописом написана; а тамо натпис известној краљевској личности био је одлучан и смео; једино величина беше иста. Али баш та потпуност у разлици два писма која је била претерана; прљавштина; изгужваност и занемареност писма што беше у несугласици са *правим* методичним министровим навикама, све то откриваше намеру да се посматрач завара и доведе на мисао да је писмо без вредности; све то дакле заједно са необичним положајем писма, изложеног на очиглед свакоме, и по томе у сагласност са закључком до ког сам раније дошао: све то, велим, морало је побудити сумњу код онога који дође да сумња.

„Продужих моју посету што је могуће даље, и док се најживље препирах са министром о једном предмету за који сам добро знао да ће увек привући његову пажњу и довести га у ватру, ја најпажљивије испитивах писмо. При том испитивању ја урезех у дух спољни изглед корпе; и најзад открих нешто што разби сваки остатак сумње који сам још могао имати. Испитујући ивице хартије приметих да су оне више него што је потребно *рецкасте*. Оне престављаху *изломљен* изглед који се јавља кад се крућа хартија, која је једном била превијена, поново превије у обрнутом правцу по истој линији или ивици која је образовала први превоз. То открише беше ми довољно. Беше ми јасно да је писмо било преврнуто као рукавица у противном правцу и поново запечаћено. Оппростих се са министром, и одох доста журно пошто сам оставио на столу једну златну дуванску кутију.

„Сутра дан дођох по кутију, и тада он једва дочека да настави разговор прошлога дана. Док бесмо тако у разговору, јасан пуцањ као из пиштоља зачу се баш одмах испод прозора министрових, за њим дође читав низ узвика страха и забуне од стране преплашене гомиле. Министар похита прозору, отвори га и погледа напоље. У исто доба ја приђох корпици, узех писмо, метнух га у џеп и замених га сличним (у колико се тиче спољашњег изгледа) које сам још код куће спремио — подражавајући знаке министрове врло ласно једним печатом од хлеба начињеним.

„Забуну на улици беше пронео некакав човек са лудачким понашањем и пушком у руци. Беше испалио пушку на гомилу жена и деце. Но одмах се доказа да је пушка била напуњена хор-метком, и човека одведоше у полицију као лудака или пијаницу. Кад га одведоше министар Д— уклони се од прозора где му ја бејаш одмах пришао пошто сам диго писмо. Одмах затим оппростих се. Онај лажни лудак био је плаћен од моје стране“.

„Али у каквој сте намери“ упитах га „заменули писмо другим сличним? Зар не би било боље да сте га још при првој посети јавно узели, и отишли“.

„Министар Д—“, одговори Дипен „куражан је и одлучан човек. Па онда он није без слугу који су му одани. Да сам

ја учинио лудачки покушај који ми предлагате, ја може бити небих жив умако из министрових очију. И парижани не би имали прилике да чују још који пут што о мени. А најзад имао сам и једну особиту намеру. Ви знате моја политичка убеђења. У овој ствари, радим као партизан госпође у питању. Она је била осамнаест месеци у министровој власти а сада он ће бити у њезиној пошти, не знајући да више нема писма, он ће и даље продужити да чини пресију као и до сада. Тако ће неизбежно сам пасти у замку и ускорити свој политички пад. И његов пад биће исто тако чудан као брз. За сад ја немам никакве симпатије — или ако хоћете сажалења — за оне који силазе. Он је прави *monstrum horrendum*, генијалан човек без моралних принципа. Ипак признајем да бих јако желео да сазнам тачан карактер његових мисли, када, при пркосу који ће му показати она коју префект назива „извесна велика личност“, он буде примеран да отвори писмо које сам му ја оставио у корпици“.

„Зашто? јесте ли што нарочито написали“.

„Разуме се — не би било лепо оставити празнину — то би се могло протумачити као увреда — министар Д — једном у Бечу одиграо ми је једну непријатну шалу и тада му рекох пола у шали да ћу му се осветити. Тако, пошто знам да ће бити радознао да дозна која је то личност која га је надмудрила, ја држах да је право да га упутим на прави траг. Он познаје мој рукопис са свим добро и ја сам копирао у сред листа речи:

» — Un dessein si funeste,
S'il n'est digne d'Atrée, est digne de Thyeste“.

Оне се могу наћи у Атре — и од Кребијона.

Тако кобна намера ако није достојна Атрее, достојна је Тиеста.

БЕРЛИНСКЕ ПРОПАЛИЦЕ, ЛОПОВИ И БАРАЛИЦЕ

(НАСТАВАК)

* * *

На супрот другим светским варошима, у Берлину нема ни једне велике злочиначке дружине, која извршује велике злочине по нарочито спреманим и удешаваним плановима; таква се једна дружина пронашла случајно, али већ давно — 1883. године. Берлински злочинци у опште „раде“ у малим групама, у којима има највише шест лица; са толиким бројем чланова раде они и онда, кад имају да ураде и какав изванредан „посао“. Поједине се групе друже међу собом; налазе се у извесним локалима, потпомажу се, крију се од криминалнога комесара и истражнога судије, и не издају нити окривљују никада један другог (да не говоримо о изузецима). Тај је „дружевни дух“ веома жив међу њима, па се односи и на материјалну помоћ, ако овај или онај друг падне у какву неприлику. Тај им дух не допушта, да икада дођу у међусобну свађу, и да увек без препирке извршују поделу плена; па иде чак и догле, да један лопов прима на себе кривицу другог у каквом општем подuzeћу, особито онда, ако зна, да ће његов друг због пређашњих кажњавања бити много осетније кажњен, но што може он бити кажњен.

Често то бива и на веома оригиналне начине: стварају се читави романи, само да би се оптуженик истргао из руку правде. — Једне је јесење ноћи пролазио један тајни полицајац берлинским улицама, и приметио је у Вилхелмовој улици, да се око једне куће шуња некакав подозрив човек, и најзад га нестаете у капији исте врло отмене куће. Полицајац одмах зовне првога ноћнога стражара, и ухвати исту особу, кад се она вратила из куће. У џеповима тога човека нађени су, поред револвера, један мали женски сат, дијамански брош и накит за врат; све су те ствари нестале из собе кћери газде исте куће, као што је то сутра дан јавио овај последњи истражноме судији. Злочинац није био познат полицаји, нити је пре био кажњаван, а тврдио је, да се зове Ернест Вутке, и да је родом из Келна. Неколико дана после његовог апшења, за које се време писало о томе по свима берлинским новинама, јави се истражном судији једна млада дама, која рече да је кћи покраденог газде, и да има нешто врло важно да говори са судијом. Одмах јој би допуштен улаз

ка судији, и овај већ при поздрављању рече, да она сигурно долази што због лопова. „Да, због господина, али он није лопов“, рече она болно. Истражни је судија зачуђено погледа, а она продужи потресено: „Све ћу вам признати, јер знам, да ћете умети ценити моје поверење, и да ме нећете издати! Последњег лета била сам с родитељима у Карлсбаду, и тамо сам се упознала с једним аустријским кавалером, господином В.; разлику су ми били тада непознати, тек се он усудио, да буде представљен мојим родитељима. Молим вас, уштедите ми дугачка описивања — виђали смо се чешће, волели смо се, и тек сам тада чула из његових уста, да је он... већ ожењен, несрећно ожењен, и да мисли да кида брачне окове, од када је мене познао, и од када је мене заволео! Одмах сам прекинула свако опхођење са господином В., и од тада га више нисам видела, до овде на дан те несреће! Родитељи су ми били отишли некуда у друштво, и седела сам крај отворенога прозора, кад сам на један пут чула глас господина В. — он је дошао за мном у Берлин, хтео је да ме види још једном, хтео је да говори са мном, да иште опроштај, и извадио је из џепа револвер, те је хтео пред мојим очима, испод мог прозора да се убије, ако га не примим; и ја — о, ја сам била и сувише слаба, отворила сам му врата! — —“ Тежак уздах прекиде причање лепе девојке, и после извесне паузе продужи она потресеним гласом: „Господин ми је В. пао у мојој соби пред ноге, молио је за опроштај, називао је себе најнесрећнијим створењем на свету за то, што ми се усудио и приближити, говорио ми је и о својој будућности, — и у том чусмо шушањ испод прозора; ја приметих, да се неколико полицајаца скупљају око капије, а и господин В. их примети. — „Видели су ме, да улазим ноћу у страну кућу, и сигурно ме сматрају за лопова!“ рече он. Ја нисам умела ништа ни да мислим, ни да саветујем, моја је част била ту заложена, моји ће родитељи све то сазнати, — и ја све то рекох у свом превеликом страху господину В., а он, племенити човек, хтеде ме одмах умирити и рече ми: „Немате се чега бојати, дајем вам своју часну реч! Дајте ми одмах какве своје драгоцености, ето неких тамо на столу; ја волим да будем ухапшен као лопов, но да вас начиним несрећном!“ Он оде из собе, ја чух да се разговара са полицајцима, и — тада падох у несвест. О шта сам све поднела, шта сам све претрпела, када сам о томе читала у новинама, када сам чула, да су њега, који се за мене жртвовао, затворили као каквог обичног злочинца, и да ће га и осудити! Преклињем вас, господине, немојте ме издати, а њега племенитога ослободите!“ — — Истражни судија обећа да ће учинити колико до њега стоји, прегледа још једном акта, и виде да се све слаже са исказима госпођице; дозволе себи затвореника, примети му да он зна све, али „лопов“ се не да ни опеелити, и најзад судија каже, да је баш сада била код њега „покрадена“ дама, и да га је о свему известила, да му је све признала. „О, добра, племенита душа“, узвикну узбуђени господин В.; „ја сам знао, ја сам слутио, да она неће имати мпра; и баш ћу за то два пут радије трпети за њу, јер она не треба и не сме да буде несрећна због мене“. — Истражни је судија сада био тврдо убеђен у невиност затвореникову, и за то му даде слободу; тек је два дана по том чуо, да је испустио из руку једног врло опасног лопова, чија је „млада“ играла улогу покрадене; паравно, да заиста покрадена девојка није ни сањала, да когод ради што у место ње! — —

Поменули смо, берлински се злочинци налазе у извесним локалима, а тако исто за време зиме састају се на нарочитим баловима, на којима се, разуме се по себи, налазе и чиновници полиције, али су увек пасивни. Ти се балови не држе готово никада у локалима по предграђу, већ већином у врло познатим улицама. Тако су се на пример годинама држали такви балови у једном веома посећеном локалу у Лајпцишкој улици; кафеџија, а ни други гости нису ни слутили, каквоме „сталежу“ припадају та елегантно одевена „господа“, и немање брижљиво одевене лепе „даме“; ту су се обично до раног јутра ти гости предавали даровима Бахуса.

Поред тих злочиначких балова, има у Берлину и друга једна врста балова, који су много опаснији — то су „маскенбалови“, и то маскенбалови у правом смислу те речи; јер се људи и младићи на таквим баловима појављују готово увек у женском оделу, а „даме“ опет у мушком. Та су костимирања где када тако вештачки удешена, да је често разлика између

мушкога и женскога пола могућна једва након најтачнијег посматрања. Такве су врсте чувени балови у Магдебургу, Лајпцигу, у вароши Хале, Бреслави итд.; ту су обично младићи са женским лицем и танким гласом, а фино обријани људи имају перике и одела као у балеткиња, матори су људи одевени у помпадурско одело, а нашминкане жене у одело уланских официра, — и све то не игра помешано, већ се труде да заборава на свој пол: човек игра с човеком, жена са женом, и то с каквим изразом лица, с каквим понашањем, с каквим манирима — брр; ко то није видео, тај и не зна, за шта је све способан човечја природа, као и то, какву страховиту сенку може да има на себи берлински живот! —

Да би била чвршћа веза међу њима, много им помаже злочиначки језик и њихови нарочити надимци. Разуме се, да нам није могућно преводити на српски њихове сковане речи и изразе; разлог је највећи у томе, што су то већином потпуно новосковане речи, које иначе у немачком језику немају савршено никаква значења. У осталом, нашим ће читаоцима по свој прилици бити познато, да је такав исти случај и са „лоповским језиком“ наших злочинаца.

Чим берлинско злочиначко друштво добије каквога новог члана, оно му обично одмах издене нарочито име, које стоји у ма каквој вези са тим новим чланом; дугом употребом и временом заборавља се право име тога члана, али за то се добро памти његов надимак, и то често дуго и после његове смрти. Таква су имена нпр.: „Блехана Глава“, „Лепи Роберт“, „Црвенко“, „Државни Саветник“, „Шустер“, „Оперски Певач“, „Углађени Адолф“, „Лађин Кљун“, „Дустабанлија“, „Недељни Јахач“, „Дугачки Еде“, „Командант Вароши“, „Август Баштованџија“, „Државни Тужилац“, „Златни Фазан“ итд. Таквим надимцима не оскудевају ни женске; ево примера: „Мина Чоколада“, „Лажна Грофица“, „Дугачка Клара“, „Шарена Марија“, „Дугоноса Паулина“, „Крадљивица Ида“, „Бисерна Алата“, „Ана Драгонер“, „Криви Фењер“, „Краљица Ноћи“, „Банкарева Удовица“ и т. д.

У посредној или непосредној вези са лоповима стоје јатаци, међу којима је велики број пређашњих злочинаца, и они већином терају свој занат под фирмом стапирара или зајмодаваца. Њих има у Берлину веома много, а познато је, да је јатак гори од лопова, те полиција има готово више посла с њима, него ли са лоповима. Они са необичним лукавством и вештином тргују и промећу крадене ствари, тако да се често украдена ствар, на један сат по крађи, налази већ у четвртим или петим рукама, а често и ван Берлина. Отуда и долази то, да се готово увек лакше проналази лопов, него ли украдена ствар. Лопови обично унапред јаве јатаку, када намеравају да изврше какву повећу крађу, и онда им он по пријему крадених ствари често издаје и чекове на државну или другу коју банку, ако је вредност ствари велика. За предмете од велике вредности имају они нарочите купце, који то протурјују пошто стварима ма за какав начин измене спољашњи изглед; или их пребојадису, предругојаче, униште на њима фабричну марку и т. д. Ваљда не треба ни да поменемо, да јатаци и њихови другови одакле прду највећи део добити, а да лопови добивају минимум праве вредности покрадене робе. Положај је злочинаца тежак како пре извршеног дела, тако и после: новац који преостане од похаре брзо се проћерда, и одмах долази потреба за новим злочинством. Често су томе криви и сами јатаци; они подстичу злочинце и показују им све нове прилике за рђава дела; тако то иде све дотле, — што каже пословица, крчаг се носи на воду све дотле, докле се не разбије — докле их једнога дана не ухвати полиција и не пошаље их на дугогодишњи затвор или робију! — — —

Овде је сада прилика, да промотримо спољашност берлинских злочинаца, о чему се у круговима публице чују најчудноватије ствари. Берлинског злочинца врло тачно описује један анонимни виши полицијски чиновник; он га описује овако као тип: „Већином је учтив и уљудан, креће се веома пажљиво, одело му није запуштено и прљаво, већ се, колико му допуштају материјалне прилике, облачи веома брижљиво и уредно, често и елегантно, а брине се и за уљудан изглед; кожу држи врло чисто, а коса су му и брада врло брижљиво очешљани. И сам му је поглед већином слободан и благ, докле год није на путу злочина, докле год није у борби за свој опстанак, а при тим му се страстима очи страховито запале. Наравно,

да свему доприноси много и њихова вештина прерушавања, која је код берлинских злочинаца развијена у највећој мери. Навини грађанин или странац, који шврља по Берлину, посећује локале и све оно што је интересно видети, и не сања, да су велики део људи, с којима он долази у додир, који му нуде своје услуге, или их фактично и чине, да су то већим делом кажњавани субјекти. Принципал, када најми своје људе, по њиховој спољашности и не сања, да се на тај начин веома вара. Пре кратког времена извршено је у једном ресторану неколико крађа по ноћи, и украдено је новаца, вина и т. д. у вредности више хиљада марака. Криминална полиција баци сумњу на оберкелнера. Принципал то одсудно одби од оберкелнера, и рече, да он за њега јамчи. Па ипак се доцније утврдило, да је крађе заиста извршио оберкелнер, заједно с једним слугом, којег је он сам најмио. Истрагом над њима дознало се, да су обојица често пута кажњавани лопови, који су се те службе примили, само да би могли наставити своје крађе. Кад је све то чуо ресторатер, хтео је, што кажу, да падне у несвест. Стогинама се људи дешавају такве ствари као горњем ресторатеру; па и они би људи имали муке са берлинским злочинцима, који се хвале, да рђав карактер човека могу да прочитају у самој његовој физиогномији. У опште је тешко посматрати те тако зване „злочиначке физиогномије“; тешко их је познати, докле могу да мењају своју спољашњу појаву. Свакојако је на робији једино место, где нам зликовац излази тако рећи наг пред очи, и то је посматрање тада одвратно. На робији су злочинци обријани, или имају кратке маље, кратко су ошишани, једнолико су обучени, и тек се тада у њиховим физиогномијама могу прочитати свирепост и терет страсти.“

Исти криминалиста одриче, да у Берлину постоје читаве зликовачке генерације, и то је тврђење наишло и на стручњачки отпор с друге стране; на сваки начин је тачно, као што он вели, да многи старији злочинци крију своја дела и од ближњих и од даљих чланова своје фамилије, и покушавају, да чак и васпитање њихове деце буде са свим одвојено од таквих послова. Даље постоји заиста и та чињеница, да они злочинци, који бивају протерани у Берлин, не напуштају више ову варош, и радије у њој трпе сваку муку и невољу, него ли што иду у друго које место, где би могли уредно и мирно да живе.

* * *

Сад ћемо се још задржати на проматрању злочиначких гнезда и станова; ту долазе на првом месту места, у којима злочинци налазе преноћишта, а њих има у Берлину врло много. Та су места скровиште најгорег моралног пролетаријата, и она веома рђаво утичу на развитак младежи у нижим класама. Висока цена становима, а уз то скупе намирнице за живот у престоници, натерују хиљаде и хиљаде становника, да издају своје станове, те да на тај начин теку капитале. Кираџије су оба пола, а обично припадају радничком сталежу; али често долазе у таква гнезда и људи из бољег сталежа, ако нису у стању да својим средствима намире све потребе. Да би се број таквих берлинских становника бројао на многе хиљаде, радницима се придружују и трговачки помоћници, кондуктери на трамвајима, железницама, поштама итд. Од сумрака на до дубоко у ноћ пуне се та станишта изнуреним особама; често су људи и приморани да спавају на таквим местима, те им је свеједно, каква им је постеља, а и шта би могли захтевати за ону багателу, што плаћају недељно за стан. Газде тих станова умеју врло добро да рачунају, и за то употребљавају сваки кутић у собама, те у њему направе постељу; уморни људи траже у вече журно постељу, која се састоји из једне сламљаче и једног покривача. Често се дешава, да је постеља на голој земљи, у ходнику, у кујни, и то кревет уз кревет; често и газда и газдарица станују и истој соби, која је препуна одраслих и деце, људи и жена.

На санитарну опасност у таквим јазбинама прво је указао тајни медицински саветник Д-р Пистор у једном медицинском часопису. Дакле није само морал у опасности. Ево бројева. Од 344.941 стана у Берлину прошле је године била од прилике једна половина, на име 152.493, осим кујне и одељења, која се не греју, у којима се могла грејати само једна соба, а од њих је у 46.141 соби било по пет до девет, у 554 по десет до четрнаест, у пет по петнаест до деветнаест, и у 2 чак и више од по двадесет становника. 31.420 станова је било,

који су имали у себи 71.767 особа, и који су се састојали само из по једне просторије, која је често била и прегрејана, а примала је у себе каткад и шест до десет становника. Не треба ни да помињемо, како се мало пази на чистоту и проветравање у тим становима. а тако исто и какав је то саобраћај са светом, у ком одрашћују деца, газде и газдарице.

Ето у таквим јазбинама најлакше налазе скривите злочинци, и у њима могу да се скрију од очију полиције по читаве недеље, па и месеце. Газда или његова жена приме „радника без рада“ за малу награду или за какву услугу, те овај остане у стану и преко дана; он се не пријављује полицији, јер вели има да плати неку новчану казну полицији због ларме и пијанчења, хтео би да је избегне, јер нема чиме да је плати. На тај начин од једном нестаје полицији из очију по који злочинац, и она га проналази тек пошто га изда који друг, или пошто буде ухваћен на каквоме делу.

Даље долазе гнезда, која називају Немци „Die Pennen“, и која су распрострањена по целој Берлину; у њих се крију најсиромашнији међу најсиромашнијима. То су станишта у ниским собицама, у бедним подрумским јамама, у опалим шупама и некадашњим шталама; цена је таквим становима од пет до тридесет пфенига. А сво шта сачињава постељу: поцепане вреће, полубуђаве сламбаче, скрхана јасла, столице, клупе и столови, а врло често и сама земља.

(Свршиће се).

ИЗ СУДСКЕ МЕДИЦИНЕ

(НАСТАВАК)

20. Пример

Самоубиство давленијем у лежећем положају. — Некакав кројач имао је жену од 49 год., која је била већ годинама глува; боловала је поред тога и од грудних болести, па јој се био досадио живот. Ноћу је спавала у једној соби са својим мужем и једном одраслом ћерком. — 15. маја пробуде се отац и ћерка, нађу празан кревет матере, а у побочној кујни нађу њену лешину. Лежала је на леђима на патосу, а глава јој је била на једној кесици са брашном. Врат је била везала прво једном свиленом марамом, а за тим је преко ове завезала једну мокру платнену мараму. — За што је смочила ову мараму не зна се. Бразда од марама била је преко целога врата, и није била ни најмање засечена; била је мека и имала је понека слабо плава, несугилирана места. У руци јој је нађена хартијца, на којој је написала за што то чини, те није могло бити никакве сумње о убиству. Лешина је само прегледана — није сечирана.

21. Пример

Самоубиство с помоћу вешања. Лешина нађена усарављена на обе ноге. — Некакав човек од положаја живео је годинама и сувише раскошно, и једног дана буде затворен поводом великих провера, јер је сасвим основано пала сумња на њега. После неколико саслушања већ се увидело, да истрага не тече током баш по њега најповољнијим. Једнога јутра нашли су га обешеног у затвору. С њим је био у затвору још један апсеник, и он је чуо, да се овај дизао једном преко ноћ, но није обраћао пажњу на то, већ је даље спавао. Лешину су нашли обешену о вратну мараму, и обе су јој ноге додиривале под. То је био снажан човек од преко четрдесет година. Бразда од марама могла се видети само на десној страни врата, и била је са свим обичног облика; није било никаквих других изванредних знакова. На левој страни само се мало познавало црвенило од притиска марама. Врат је био с леђи потпуно слободан. Када је лешина нађена, глава је била избачена преко марама напред и више на десну страну.

22. Пример

Повреде, причињене руком некога трећег, код једне утопљенице. — Пред лекарима је била за секцију једна врло лепа деветнаестогодишња девојка, са скоро процепљеним хименом. Био је месец децембар, а термометар је показивао $+5^{\circ}\text{R}$. На два дана пре секције, у 9 сати у вече, дакле у мркли мрак,

чуо је ноћни стражар вику за помоћ некакве женске близу канала, али набрзо настаде вики, да би се скорим по том нашла лешина у води. Ноге су и руке биле нормалне, и на њима није било ни трага од повреде. На устима и носу била је пена. Сва су четири очна капка била плава и крвљу поднадула. На сред чела било је једно мало сигулирано место, а иза левога ува био је урез величине чиодине главе; на ивици доње вилице с леве стране била је једна $\frac{3}{4}$ цола дугачка, отворено црвена бразда; таква слична бразда била је и с десне стране на врату, само 2 цола дугачка. Глава је била анемијна. У ваздушним пролазима било је пене, и ње је при притиску плућа било у особитим масама. Плућа су била пуна крви, десна страна срца мање, а лева најмање. Стомак је био препун воде. Бубрези и цигерица су били пуни крви, али је крв била као и горе црно црвена и усирена. Материца је била празна, и примећивали су се трагови последње менструације.

Заиста редак случај давленија! Да је то био такав случај морали су тврдити лекари, али су морали рећи и то, да повреде на телу нису морале стајати ни у каквој вези са смрћу. Па од куда су дошле те повреде? Наравно да нису при паду у воду, јер не би биле те врсте. Можда их је начинила сама утопљеница? А реците нам, ко се боде иза ушију, ко се удара песницама по очима, као што је овде морао бити случај, кад већ има намеру да себи одузме живот? С тога су лекари морали дати мишљење: 1) Да је ране и повреде на утопљеници произвео неко трећи, и то не дуго пре смрти, (пошто су ране биле још свеже); 2) Да никако из тога не следује, да су те исте руке имале посла непосредно пре смрти, јер је утопљеница могла имати свађу пре смрти, која никако није морала бити у вези са самим давленијем. Дакле лекари су дали мишљење, да није морао баш тај трећи да је и бацио утопљеницу у воду, само је та могућност постојала. Даља је истрага доказала, да је утопљеничин љубазник био тргао своју дату реч, да ће је узети за жену, и да је долазило код њих до врло живих сцена. Тога дана, кад се девојка удавила, имали су у јутру њих двоје опаку свађу; истога дана у вече скочила је девојка у воду!

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Једна сензационална парница у Италији. — Ових дана отпочела је у Милану једна огромна парница, ради које је позвано не мање него двеста сведока.

Истрага траје већ шест и по година, и обратила је пажњу целе Италије, нарочито Сицилије. Истрага је у овоме:

У вече 1 фебруара 1893, барон Нотарбартоло, из Палерма, пошао је локалним возом из Скјара, где је био ради куповине вина. Сутра дан његова лешина нађена је близу једне мале станице, поред моста испод кога протиче речица Курера. Тело је било покривено ранама. Нотарбартоло био је убијен у своје купеу, опљачкан — један часовник и неколико стотина динара — затим бачен на поље. Убице су по свој прилици биле наумиле да га баце у реку, која би га однела у море.

Убиство узбуни јавно мњење и објашњавало се свима могућим претпоставкама.

Купе је био у нечувеном нереду, и сав поипрсан крвљу; борба је била очевидна. Као особита појава: у околним вагонима било је много карабинијера, и нико ништа није чуо.

Сумња паде на три личности, које су одмах ухапшене: кондуктер истога воза Ђузепе Кавало, кочничар Панкрато Гаруфи и неки Ђузепе Фонтана. Али најсавеснија истрага није пружила никаквих доказа противу њих, и они бише пуштени.

После некога времена, неки Бартолони, ухапшен у Напуљу због прављења лажнога новца, изјави пред влашћу да је од једнога друга чуо да су убице Нотарбартола одиста Кавало, Гаруфи и Фонтана, и да су они радили у договору са вођама палермске *mafia*. Убице су дакле биле оруђе у служби тајнога друштва, организованог за злочин и пљачку.

На основу тога истрага је опет почела. У току истраге која је давала слабе изгледе на успех, прокуратор добије анонимно писмо, у коме се извештава да неки Чиареца, из Ђирђента, има у рукама доказа противу убица. Пред истражним судијом Чиареца изјави, да је те ноћи путовао истим возом са бароном Нотарбартолом, и да је видео убице од којих је један имао качкету железничкога чиновника.

Како му је било забрањено, он је морао ђутати.

Ово последње откривање служиће као главна тачка истраге. На сваки начин, материјална казна неће мимоћи, материјалне проузроковаче убиства, али потстрекачи ће се извући. Сумња се да ће двеста сведока бацити икакву светлост на страховиту и невидљиву организацију *mafia*, која држи у страху становништво палермеско.

Има извесних знакова по којима се даје закључити да је убиство било ствар освете.

На две три године пре убиства, Нотарбартоло је био послао у Рим извесна документа против извесних политичких милости у Палерму, које је оптужио да су чиниле крупне злоупотребе у банци којој је он био управник. Ти су документи нестали, а после извеснога времена и командер Нотарбартоло, и сваки траг тим крупним злоупотребима.

Парница је у Милану а не у Палерму, да би судије и сведоци били мање потчињени утицају средине и више заштићени од нових освета.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА.

— Анархисти —

3. **Карло Шнабл**, рударски радник; рођен у Лоти у кварту Раковиц (Ческа) 11 априла 1864. године (сад му је 36-та година) висок 166 см, обично развијен; косе обрва и бркова смеђих, лица бледа и дугуљаста, очију плавих, чела малог, нос и доња вилица шиљаста, зуба покварених. Говори чешки и помало немачки.

Карло

Франц

4. **Франц Цварина**, рођен 18 априла 1851 у Воласеку у Ческој, (сад му је 49-та година), висок 165 см., мускулозан, косе плаве и проседе, густе браде, бркова дужих и оборених, лица кошћунавог и са здравом бојом. Очи су му отворено плаве, чело високо, нос шиљаст, уста брковима покривена; зуби жути, нема два горња очњака; уши су мало неправилне. Говори немачки, аустријским дијалектом; говорио је и шпански али је доста заборавио. По занимању је рударски радник.

Т Р А Ж И С Е

Милутина Јелушића, калфу сајциског и **Ђорђа Видојевића**, калфу лимарског, тражи Управа града Београда актом Бр. 29863. Пронађене треба стражарно спровести поменутој Управи.

П О Т Е Р А.

Дамњана Тошића, скитницу, окривљеног за крађу, тражи Управа града Београда актом Бр. 30161. Пронађеног треба стражарно спровести поменутој Управи.

Живан Миљковић - Ђајић, родом из Гроцке, решењем првостепеног суда за округ подунавски, стављен је под поротни суд, притвор и оков због убиства. Живан, који је у бегству, има 45 год., смеђ је, дежмекаст, косе и очију плавих, кад говори врска, у леву је ногу мало сакат. Наређује се живо тражење. Пронађеног треба стражарно спровести помен. суду, или Управи града Београда с позивом на Бр. 31165.

Алекса Костић, позната варалица, чију слику износимо, и о коме смо до сада толико говорили, и писали, извршио је

опет неколико превара у Београду а, како се сазнаје и у унутрашњости Србије. Преваре је вршио по своме старом обичају — купљењем добровољних прилога за хумана друштва. Када је, у томе циљу, дошао 15 тек. мес. у Народну Банку, „лоша га је срећа задесила“ јер га ту познаду, по ранијим његовим сликама, изнетим у нашем листу и телефоном јаве полицији о њему. Док је орган полицијски стигао у Народну Банку, Алекса је, само њему својственом вештином, успео да побегне. Да би се он што пре ухватио, као и да би се сазнало према коме је још вршио преваре, ми му по нова износимо слику и

молимо, како за његово тражење, тако и за извешће о његовим преварама. Акт Упр. града Београда Бр. 30152.

Гавра — Карл Стевановић, келнер по занимању, који се издаје да је родом из Крагујевца, док је у ствари родом из Новог Сада, извршио је — 14 тек. мес.

једну опасну крађу у Београду, однев том приликом, које у новцу, а које у драгоценостима и оделу око 1200 дин. Гавра је одмах по извршеној крађи побегао и сада се не зна где је, али се мисли, да је отишао у Крагујевац, тамо има једног рођака — по занимању месара. Управа града Београда позива све полиц. власти да крадљивца Гавру у својим домањима најживље потраже и у случају проналаска њој стражарно спроведу с позивом на акт Бр. 30162.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Удешавамо да нам сви започети радови буду свршени са последњим овогодишњим бројем; зато нека нас читаоци извине што због тога у овом броју не доносимо и једну целу причу, као што смо то до сада редовно чинили. Што се тиче нашег романа *Злочина и казне*, који се и поред свеколике наше воље није могао свршити у овој години, — обећавамо читаоцима, да ће у бројевима прве половине идуће године бити цео преведен и одштампан. Којим узроком овај роман није могао бити у овој години завршен, знају многи наши читаоци који прате рад наших литератора.

Уредништво је решено да у идућој години повећа свој лист тиме, што би уз сваки број давало и додаток, те би претплатници добивали по 12 страна у место што сада добивају по 8. — Да се ова замисао и у дело приведе зависи једино од наших повереника. Ако сви повереници измире дуг у току овога месеца, и ако у јануару 1900. године пошљу претплату за идућу годину, онда ће и ово обећање бити потпуно изведено.